

Proa

SALMAN RUSHDIE

Quixot

Traducció de MARC RUBIÓ

SALMAN RUSHDIE

QUIXOT

TRADUCCIÓ DE MARC RUBIÓ

Proa

Proa
A Tot Vent

Primera edició: març del 2020

Títol original: *Quichotte*

Copyright © Salman Rushdie, 2019
All rights reserved

Per la traducció: © Marc Rubió Rodon, 2020

Amb el suport del Departament de Cultura

© Editorial Planeta, S. A.

Drets exclusius d'aquesta edició:
Raval Edicions SLU, Proa
Diagonal, 662-664
08034 Barcelona
www.proa.cat

ISBN: 978-84-7588-828-6
Dipòsit legal: B. 2.315-2020

Composició: Realització Planeta

El paper utilitzat per a la impressió d'aquest llibre té la qualificació de paper ecològic i procedeix de boscos gestionats de manera sostenible.

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra requereix l'autorització escrita de l'editor; la llei preveu sancions per als infractors.
Si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment de l'obra, podeu sol·licitar permís al Centro Español de Derechos Reprográficos, a través del portal www.conlicencia.com o bé trucant als telèfons 91 702 19 70 / 93 272 04 47.
Tots els drets reservats.

ÍNDIX

Una nota quixotesca sobre la pronunciació	11
---	----

PRIMERA PART

Capítol 1. El Quixot, un home vell, s'enamora, s'embarca en una recerca i esdevé pare	15
Capítol 2. Un autor, Sam DuChamp, reflexiona sobre el seu passat i entra en un nou territori	36
Capítol 3. L'estimada del Quixot, una estrella d'una nissaga d'estrelles, se'n va a viure a una altra galàxia	54
Capítol 4. La Germana del Germà recorda la seva baralla i s'embranca en una nova disputa	75
Capítol 5. El cosí del Quixot, el «bon» doctor Smile, és un home de molts secrets	91
Capítol 6. El Sancho, el fill imaginari del Quixot, mira d'entendre la seva naturalesa	109
Capítol 7. El Quixot i el Sancho entren a la primera Vall de la Recerca, i el Sancho coneix un insecte italià . . .	123
Capítol 8. On, apartant-nos de la resplendor de l'estimada, examinem la seva foscor	140

SEGONA PART

Capítol 9. Un incident al llac Capote i les alteracions subsegüents de la realitat	161
Capítol 10. En el qual travessen la segona vall, el Sancho també troba l'amor i, tot seguit, a la tercera vall, van més enllà del coneixement mateix	178
Capítol 11. El senyor Smile coneix el senyor Thayer i un avi sorgeix del passat per embriuar el present	201
Capítol 12. Una sèrie d'esdeveniments absurds durant una breu estada a Nova Jersey	224
Capítol 13. El Quixot a la gran ciutat; moltes revelacions, i el Sancho pateix un greu contratemps.	241
Capítol 14. L'autor conegut com a Sam DuChamp coneix un desconegut no convidat.	266
Capítol 15. Sobre la Germana i l'imperdonable.	291

TERCERA PART

Capítol 16. El Trampolí explica al Sancho i al Quixot una antiga història de traïció, i el camí queda obert	307
Capítol 17. En el qual la Germana acaba la història familiar i també el seu propi joc	341
Capítol 18. El Quixot assoleix el seu objectiu, i a continuació la vergonya i l'escàndol engoleixen l'Estimada	377
Capítol 19. En el qual la pregunta del Sancho troba resposta	411
Capítol 20. Sobre el cor de l'Autor	431
Capítol 21. En el qual el món explota i el Viatger esdevé etern.	448
<i>Agraïments</i>	475

CAPÍTOL 1

EL QUIXOT, UN HOME VELL, S'ENAMORA, S'EMBARCA EN UNA RECERCA I ESDEVÉ PARE

Hi havia una vegada, en un seguit d'adreces temporals d'arreu dels Estats Units d'Amèrica, un viatjant d'origen indi, edat avançada i facultats mentals regressives que, a causa de l'amor que professava a la televisió més alienadora, havia passat una part massa gran de la seva vida mirant-la en excés enmig de la llum grogosa de sòrdides habitacions d'hotel i que, com a resultat d'això, havia patit un peculiar dany cerebral. Devorava els programes matutins, els programes diürns, els programes d'entrevistes nocturns, els culebrons, les comèdies de situació, les pel·lícules del Lifetime, els drames hospitalaris, les sèries policiaques, les sèries de zombis i vampirs, les sèries sobre mestresses de casa d'Atlanta, Nova Jersey, Beverly Hills i Nova York, els idil·lis i les baralles d'hereves de cadenes d'hotel amb presumptes xas, les peripècies d'individus que s'havien fet famosos arran d'un nu afortunat, els quinze minuts de fama concedits a joves que tenien un fotimer de seguidors a les xarxes socials gràcies a la cirurgia plàstica, a través de la qual havien adquirit un tercer pit o s'havien extret les costelles flotants per modelar-se la figura i imitar la forma impossible de la Barbie de la Mattel o, fins i tot, senzillament, gràcies a la seva habilitat per pescar carpes gegants en paratges pintorescos amb un tanga i res més; també mirava concursos de cant, concursos de cuina, concursos d'emprenedoria empresarial, concursos d'aprenentatge empresarial, concursos de monstruosos vehicles teledirigits, concursos de

moda, concursos per guanyar-se l'amor de solteres i solters, partits de beisbol, partits de bàsquet, partits de futbol americà, combats de lluita lliure, combats de kick-boxing, competicions d'esports extrems i, evidentment, concursos de bellesa. (No mirava mai hoquei. Per a les persones de la seva condició ètnica i joventut tropical, l'hoquei, que als Estats Units s'havia rebatejat com a «hoquei sobre herba», era un esport que es jugava sobre herba. Jugar a hoquei en una pista de gel era, a parer seu, un absurd equivalent a patinar sobre gel en un camp de gespa.)

A conseqüència de la seva obsessió gairebé absoluta pel material que li oferien a través, en els vells temps, del tub de raigs catòdics i, en la nova era de les pantalles planes, a través de dispositius de cristall líquid, plasma i díodes electroluminiscents orgànics, va ser víctima d'aquell trastorn psicològic cada cop més estès en què la frontera entre la veritat i les mentides es tornava borrosa i imprecisa, de manera que a vegades es veia incapaç de distingir entre una cosa i l'altra, entre realitat i *reality*, i va començar a considerar-se un ciutadà natural (i habitant en potència) d'aquell món imaginari que hi havia a l'altra banda de la pantalla i del qual era tan devot, i que, n'estava convençut, li proporcionava a ell, i per tant a tothom, les pautes morals, socials i pràctiques que havien de presidir la vida de tots els homes i dones. A mesura que passava el temps i s'enfonsava cada vegada més en les arenes movedisses del que podríem anomenar la realitat irreal, s'anava sentint emocionalment lligat a molts dels habitants d'aquell altre món més resplendent, una complicitat que considerava que li corresponia per dret propi, com una Dorothy contemporània que contempla una mudança permanent a Oz; i, no se sap ben bé en quin punt, va desenvolupar una passió insana, ja que era completament unilateral, per certa personalitat de la televisió, la preciosa, enginyosa i adorada senyoreta Salma R, una fallera que ell, amb força inexactitud, va

catalogar d'amor. En nom d'aquest suposat amor, va decidir ple d'ardor travessar la pantalla de televisió i anar a la recerca de la seva «estimada», endinsar-se en la gloriosa realitat d'alta definició en què habitaven ella i la gent com ella i, amb gestes i cortesia, robar-li el cor.

Parlava lentament i es movia lentament, també, ja que anava una mica coix de la cama dreta, conseqüència persistent del dramàtic Esdeveniment Interior que havia viscut molts anys enre-re, cosa que també li havia malmès la memòria, de manera que recordava vívidament les experiències del passat llunyà però les seves reminiscències del període mitjà de la seva vida eren aleatòries, amb llargs lapsus i altres buits que havia reomplert, com un paleta descurós i apressat, amb records falsos creats per coses que potser havia vist per la tele. A banda d'això, per l'edat que tenia semblava estar en prou bona forma. Era un home alt, podríem dir que llargarut, dels que surten representats als llòbrecs quadres del Greco i a les escultures estretes d'Alberto Giacometti, i tot i que, en general, aquests homes traspuen melancolia, ell lluïa un somriure alegre i la simpatia d'un cavaller de la vella escola, dues qualitats molt valuoses per a un viatjant comercial, ofici que, en els seus anys daurats, havia exercit durant molt temps. A més a més, el seu nom en si ja era alegre: Smile. «Senyor Ismail Smile, agent de vendes, Smile Pharmaceuticals Inc., Atlanta, Geòrgia», deia a la seva targeta de presentació. Com a venedor, sempre havia estat orgullós que el seu nom, el seu cognom, fos el mateix que el nom de l'empresa que representava. Li conferia una certa dignitat, o això li semblava a ell. Aquest, però, no va ser el nom amb què va voler que el coneguessin durant la seva última aventura, la més desenraonada de totes.

(L'inusual cognom *Smile*, ja que hi som, era la versió americana d'*Ismail*, de manera que el nom del vell viatjant era de fet Ismail Ismail, o, altrament, Smile Smile. Era un home de pell

fosca que vivia a Amèrica i sospirava per una dona de pell fosca, tot i que ell no veia la seva història en termes racials. Es podria dir que s'havia separat de la seva pell. Això és una de les moltes coses que la missió que havia iniciat posaria en qüestió i canviaria.)

Com més pensava en la dona a qui professava el seu amor, més clar veia que un personatge tan esplèndid no es desmaiaria d'emoció davant de la primera declaració d'*amour fou* d'un perfecte desconegut. (Tan boig no estava.) Per tant, hauria de demostrar-li que se la mereixia, i el subministrament d'aquestes proves seria a partir d'aleshores la seva única preocupació. Sí! Demostraria amb escreix fins a quin punt era digne d'ella! Des d'un bon principi, hauria de mantenir completament informat sobre les seves gestes l'objecte del seu desig, de manera que es va proposar començar una correspondència amb la dona, una sèrie de cartes que revelarien la seva sinceritat, la profunditat del seu amor i els límits a què estava disposat a arribar per guanyar-se la seva mà. Va ser en aquest punt de les seves reflexions que es va veure envaït per una mena de timidesa. Si li revelava com n'era d'humil la seva posició a la vida, potser ella llençaria la carta a la paperera amb un riure sorneguer i no en voldria saber mai més res. Si li descobria quants anys tenia o li donava detalls sobre el seu aspecte, potser s'esgarrifaria amb una barreja de delectació i horror. Si li feia saber que es deia Smile, un nom certament prestigiós, un nom que era sinònim de molts diners, potser ella, en un moment de mal humor, alertaria les autoritats, i ser perseguit com un gos a instàncies de l'objecte de la seva adoració li trencaria el cor, i segurament es moriria. Per tant, de moment mantindria en secret la seva veritable identitat i només la revelaria quan les cartes, i les gestes que hi descriuria, haguessin estovat l'actitud de la seva corresponçal i l'haguessin fet més receptiva a les seves insinuacions. ¿Com sabia que havia

arribat aquest moment? Aquesta pregunta l'hauria de contestar més endavant. Ara per ara, l'important era començar. I un dia, en aquell moment de l'entreson en què el món imaginat darrere les nostres parpelles pot fer lliscar la seva màgia cap al món que veiem quan obrim els ulls, se li va acudir el nom més adequat que podia utilitzar, la millor de totes les identitats que podia assumir.

Aquell matí li va semblar que es veia a ell mateix en un somni en què intentava despertar-se a ell mateix.

—Mira't —murmurava el seu jo mig adormit al seu jo mig despert—. Tan alt, tan prim, tan vell, i no et pots deixar créixer res millor que aquesta barba tota desordenada, com si fossis un adolescent ple de grans. I sí, reconeix-ho, potser una mica tocat de l'ala, un d'aquests individus que sempre són als núvols i confonen els cúmulus, o els cumulonimbus, o fins i tot els cirroestratus, amb la terra ferma. Tu pensa en la millor peça musical de quan eres petit! Ja ho sé, actualment prefereixes sentir refilar els concursants d'*American Idol* o *The Voice*. Però en aquell temps a tu t'agradava el que li agradava al teu pare, tan artístic ell, i vas adoptar el seu gust musical com si fos el teu. ¿Recordes el seu disc preferit? —I llavors, amb un gest triomfal, l'Smile somiós treia un elapé de vinil que l'Smile mig despert reconeixia immediatament. Era una gravació de l'òpera *Don Quichotte*, de Jules Massenet.— Està inspirat en la gran obra mestra de Cervantes, encara que només hi tingui alguns punts de contacte —xiuxiuejava el fantasma—. Com tu, que només tens alguns punts de contacte amb la terra.

Estava decidit. L'Smile es va aixecar del llit amb el pijama de ratlles —més de pressa del que acostumava a fer-ho— i fins i tot va picar de mans. Sí! Aquest era el pseudònim que faria servir a les cartes d'amor. Seria el seu enginyós cavaller, el Quixot. Seria el Lancelot de la seva Ginebra i se l'emportaria a Guàrdia Alegre.

Seria, per citar els *Contes de Canterbury* de Chaucer, el seu perfecte i noble cavaller.

Vivíem a l'Era del Tot-pot-passar, es va recordar a ell mateix. Ho havia sentit dir a molta gent a la tele i en els extravagants videoclips que flotaven en el ciberespai i que afegien profunditat neotecnològica a la seva addicció. Ja no hi havia regles. I a l'Era del Tot-pot-passar, doncs bé..., tot podia passar. Els vells amics es podien convertir en nous enemics i els enemics tradicionals podien ser els teus nous amics íntims o fins i tot els teus nòvios. Ja no era possible pronosticar el temps, o la probabilitat de la guerra, o el resultat d'unes eleccions. Una dona es podia enamorar d'un garrí, o un home podia anar-se'n a viure amb un mussol. Una dona plena de bellesa podia adormir-se i, després que li haguessin fet un petó, despertar-se parlant una altra llengua i mostrar en aquesta nova llengua un caràcter totalment diferent. Una inundació podia negar la teva ciutat. Un tornado podia emportar-se casa teva fins a un indret llunyà on, en el moment d'aterrar, esclafaria una bruixa. Els criminals es podien convertir en reis i els reis podien ser desemascarats i ser declarats criminals. Un home podia descobrir que la dona amb qui vivia era la filla il·legítima del seu pare. Tots els habitants d'un país podien saltar d'un penya-segat com si fossin un eixam de lèmmings. Homes que interpretaven el paper de presidents a la tele podien convertir-se en presidents. Ens podíem quedar sense aigua. Una dona podia donar a llum un nen que resultava ser un déu que tornava a la vida. Les paraules podien perdre el seu significat i adquirir-ne de nous. Podia ser que arribés la fi del món, tal com almenys un empresari científic havia començat a predir repetidament. Al final, una pudor horrosa quedaria suspesa en l'aire. I una estrella de la televisió podia correspondre miraculosament a l'amor d'un vell xaruc tocacampanes i donar-li una insòlita eufòria romàntica que

redimiria una vida llarga i petita i li atorgaria, per fi, una grandesa rutilant.

La gran decisió del Quixot s'havia pres en un hotel, al Red Roof Inn de Gallup, Nou Mèxic (21.678 hab.). El viatjant comercial havia contemplat amb cobdícia i desig l'històric El Rancho Hotel de Gallup, que durant l'auge de les pel·lícules de l'Oest havia allotjat moltes de les estrelles cinematogràfiques que rodaven a la zona, des de John Wayne i Humphrey Bogart fins a Katharine Hepburn i Mae West. El Rancho estava per sobre del seu pressupost, o sigui que hi va passar pel costat amb el cotxe i es va dirigir cap a l'humil Red Roof, que ja li estava bé. Era un home que havia après a acceptar sense queixar-se el seu destí a la vida. Aquell matí, quan es va despertar amb la seva identitat nova de trinca, la tele estava engegada —s'havia adormit sense pensar a apagar-la— i hi sortia l'home del temps de la KOB-4, l'Steve Stucker, amb la seva Desfilada de Mascotes, protagonitzada pels cèlebres gossos del temps Radar, Rez, Squeaky i Tuffy. Això volia dir que era divendres i el flamant senyor Quixot —considerava que no s'havia guanyat ni es mereixia l'honorífic Don—, energitzat per la nova resolució que havia pres, pel camí sembrat de flors que s'obria davant seu i el portava cap a l'amor, estava tot emocionat, malgrat que acabava de tancar una setmana esgotadora en què havia visitat els centres mèdics d'Albuquerque i altres llocs. El dia abans havia estat al Rehoboth McKinley Christian Health Care Services, al Western New Mexico Medical Group i a l'Indian Medical Center de Gallup (que atenia la considerable població indígena de la ciutat, pertanyent a les tribus hopi, navaho i zuni). Les vendes havien anat bé, creia, tot i que havia generat ganyotes de desconcert i rialletes avergonyides quan insinuava jovialment que aviat estaria de vacances a la ciutat de Nova York, ni més ni menys (8.623.000 hab.), amb una nova nòvia, una Senyora Molt Famosa, la reina de la tele

més imprescindible. I la seva brometa a l'Indian Medical Center —«De fet jo també soc indi! Alto, sense ni una sola ploma! O sigui que estic content de ser en terres índies.»— no havia fet cap mena de gràcia.

Ara ja no tenia un domicili fix. Casa seva era la carretera, el cotxe era la seva sala d'estar, el maletger el seu armari de la roba i un seguit de Red Roof Inns, Motel 6, Days Inns i altres allotjaments li proporcionaven llit i televisor. Preferia llocs que tinguessin almenys uns quants canals de cable de qualitat, però si no n'hi havia cap de disponible es conformava amb la programació ordinària. Però aquell matí en concret no tenia temps per a l'home del temps de la zona i les seves mascotes de salvament. Volia parlar d'amor amb els seus amics, de la recerca de l' enamorada en què estava a punt d'embarcar-se.

La veritat és que ja en no tenia gairebé cap, d'amic. Hi havia el seu ric cosí i patró, el doctor R. K. Smile, l'home per a qui treballava, i hi havia la dona del doctor Smile, la Happy, però no es feia gens amb cap dels dos, i després hi havia els recepcionistes d'alguns dels motels que freqüentava. Hi havia alguns individus escampats pel país i pel planeta a qui potser encara devia inspirar sentiments semblants a l'amistat. Hi havia, sobretot, una dona a la ciutat de Nova York (s'autoanomenava el Trampolí Humà) que potser li somriuria un cop més, si estava de sort i acceptava les seves disculpes. (Sabia, i tant que ho sabia, que li havia de demanar disculpes, però només recordava parcialment per què, i a vegades pensava que potser la seva malmesa memòria li havia fet capgirar les coses i era ella qui li havia de demanar disculpes a ell.) Però no tenia cap grup social, cap cercle, cap colla, cap amic de veritat, ja que feia molt temps que s'havia allunyat de l'activitat social. A la seva pàgina de Facebook havia fet «amistat» amb un petit i decreixent grup de viatjants comercials com ell, així com amb un reguitzell de cors solitaris, fatxendes,

exhibicionistes i dones lascives que es comportaven amb el màxim erotisme que les regles una mica puritanes de les xarxes socials els permetien. Quan va publicar entusiàsticament el seu pla a internet, tots i cadascun d'aquests «amics» entre cometes es van adonar que el pla era el que era: un projecte sense cap ni peus que vorejava la follia, i, pel seu bé, van intentar que es traigués del cap la idea de perseguir o assetjar la senyoreta Salma R. Com a resposta al seu missatge hi havia hagut emojis i bitmojis que agitaven els dits reprovadorament i hi havia hagut alguns gifs de la mateixa Salma R posant-se guenya, traient-li la llengua i fent girar el dit índex a tocar de la templa dreta, tot plegat coses que s'afegien al conjunt de gestos universalment reconeguts que signifiquen que estàs com un llum. No obstant, ell no estava disposat a desistir.

Aquesta mena d'històries, en general, no acostumen a acabar bé.

Durant la joventut —que era prou llunyana perquè en tinguéssim un record clar— havia sigut un rodamon dotat d'una puresa superior a la del venedor en qui s'havia acabat convertint: s'havia aventurat fins a l'últim racó de món simplement per veure què hi podria veure, des del cap d'Hornos i la Terra del Foc, els confins de la terra on tots els colors s'escolaven i les coses i la gent existien només en blanc i negre, fins als erms de l'Iran oriental, des de la ciutat infestada de paneroles de Bam fins a la salvatge ciutat fronterera de Zahedan, a l'època esvaïda del xa, des de la badia de Shark d' Austràlia, on havia nedat entre el sentimentalisme dels dofins, fins a la gran migració dels nyus a través de la planura incomprendible del Serengeti. Havia viscut el Holi amb els descendents dels camperols indis que parlaven el bhojpuri i treballaven a les illes Maurici en règim de semiescla-

vatge i havia celebrat la Festa del Sacrifici amb teixidors de xals a Aru, un poble d'alta muntanya situat prop de la glacera del Kolahoi, al Caixmir. No obstant, en un moment determinat, quan començava a endinsar-se en la maduresa, l'Esdeveniment Interior ho havia canviat tot. Després de l'Esdeveniment, quan va haver tornat en si, havia perdut tota ambició i curiositat personals, les grans ciutats li semblaven opressives i només anhelava l'anonimat i la solitud.

A més a més, havia desenvolupat una aguda por de volar. Recordava un somni en què queia i després s'ofegava, i a partir de llavors va quedar convençut que, entre les fantasies i falsedats que els controladors de la terra intentaven imposar a homes i dones innocents com ell, el viatge en avió era la més ridícula de totes. El fet que un avió volés i els passatgers arribessin a la destinació sans i estalvis era només una qüestió de sort. No demostrava res. Ell no volia morir caient des del cel per submergir-se a l'aigua (el seu malson) ni per impactar contra terra (cosa que seria encara menys confortable), i per tant va decidir que si els déus de la bona salut li permetien refer-se una mica no tornaria a pujar en un d'aquells contenidors monstruosament pesants que prometien elevar-lo deu mil metres o més per sobre del nivell del mar. I efectivament es va refer, tot i que li va quedar una cama ranca, i des de llavors només havia viatjat per carretera. Algunes vegades havia pensat fer un viatge marítim per la costa americana, fins al Brasil o l'Argentina, o travessar l'oceà Atlàntic fins a Europa, però no havia fet mai els tràmits necessaris, i actualment la seva salut precària i el seu fràgil compte corrent probablement no haurien pogut aguantar la càrrega d'un periple d'aquesta mena. De manera que s'havia convertit en un animal de carretera i així continuaria.

En una vella motxilla, curosament embolicats amb paper de seda i plàstic de bombolles, portava un seguit d'objectes de mida

modesta que havia recollit en els seus viatges: una pedra xinesa polida —art trobat—, amb un dibuix que recordava un paisatge de turons boscosos enmig de la boira, un cap de Gandhara en forma de Buda, una mà de fusta cambodjana amb el símbol de la pau al mig del palmell, dos cristalls en forma d'estrella, un de gros, l'altre petit, un reliquiari victorià amb fotografies dels seus pares, tres fotografies més que retrataven una infància en una llunyana ciutat tropical, un tallacigars de llautó de l'època eduardiana que representava un drac de dents esmolades, una capsa de llumins índia amb les paraules «Cheeta Brand» i la imatge d'un guepard a l'aguait, una puput de marbre en miniatura i un ventall xinès. Per ell aquestes tretze coses tenien una gran força espiritual. Quan arribava a l'habitació per passar-hi la nit, s'estava potser vint minuts disposant-les amb molt de compte al lloc que els pertocava. Havien de quedar en una posició molt concreta, de manera que s'establís la relació correcta entre unes i altres, i, un cop satisfet amb la disposició, se sentia immediatament com a casa. Sabia que, sense aquells objectes sagrats situats al lloc adequat, la seva vida perdria l'equilibri necessari i potser cediria al pànic, a la inèrcia i finalment a la mort. Aquells objectes eren la vida mateixa. Mentre els tingués, els horrors del camí s'esvairien. Eren casa seva.

Havia tingut sort que l'Esdeveniment Interior no l'hagués deixat reduït a la idiotesa integral, com un individu impedit que havia vist una vegada i que era incapaç de fer res més exigent que recollir sense parar d'ensopegar les fulles caigudes d'un parc. Feia molts anys que treballava com a viatjant en el sector farmacèutic i ho continuava fent malgrat la seva edat de postjubilació i aquella mentalitat incipientment inestable, impredeciblement capriciosa, tossudament obsessiva i cada vegada més erràtica, gràcies a la generositat del cosí ric esmentat més amunt, el doctor en medicina R. K. Smile, un empresari d'èxit que, des-

prés de veure a la televisió una producció de *Mort d'un viatjant*, d'Arthur Miller, s'havia resistit a despatxar el seu parent, tement que fer-ho pogués accelerar el decés del vell.¹

El negoci farmacèutic del doctor Smile, sempre pròsper, l'havia catapultat recentment a l'estatus de multimilionari gràcies al perfeccionament dut a terme pels seus laboratoris de Geòrgia d'un esprai sublingual que incorporava l'analgèsic conegut com a fentanil. Aplicar aquest potent opioide sota la llengua produïa un alleujament més ràpid als malalts terminals de càncer que patien el que la comunitat mèdica anomenava eufemísticament dolor inexorable. El dolor inexorable era un dolor insuportable. El nou esprai el feia suportable, almenys durant una hora. L'èxit instantani d'aquest esprai, patentat i batejat com a InSmile™, va fer que el doctor R. K. Smile es pogués permetre el luxe de mantenir el seu pobre i vell parent sense preocupar-se gaire per la seva productivitat. Estranyament, va resultar que durant un temps la caiguda del Quixot en la bogeria —que es pot definir, entre altres maneres, com la incapacitat de distingir el que és del que no és— no va afectar materialment la capacitat d'exercir les seves obligacions professionals. De fet, el seu estat es va convertir en un gran avantatge i el va ajudar a defensar, amb absoluta sinceritat, les dubtoses bondats de moltes de les ofertes de la companyia. Ell creia de tot cor en l'eficàcia del que anunciava i en la seva superioritat respecte al que oferien tots els rivals, malgrat que les campanyes publicitàries eren decididament esbiaixades i que en molts casos els productes no eren pas millors que els de moltes marques semblants, i en alguns casos eren decididament inferiors al que es trobava al mercat en general. A causa de la incertesa borrosa amb què el Quixot situava la frontera entre la veritat i la mentida, i a causa del seu

1. Però el doctor Smile no era generós en tots els sentits ni de bon tros. Com veurem. Com veurem de seguida. (*N. de l'a.*)

encant personal i l'actitud afable, inspirava confiança i es presentava com el promotor perfecte de la mercaderia del seu cosí.

Inevitablement, però, va arribar el dia, quan va saber quin era l'abast exacte dels deliris del seu cosí, en què finalment el doctor Smile el va fer fora. Va donar-li la notícia de la manera més amable possible; va agafar personalment el seu nou G650ER a l'aeroport de Hartsfield-Jackson per trobar-se amb el Quixot a Flagstaff, Arizona (70.320 hab.), després d'haver rebut una trucada del director de la West Flagstaff Family Medicine, el doctor en medicina D. F. Winona, membre de l'Institut Americà d'Osteòpates i llicenciat en Administració d'Empreses, a qui sorprenentment, durant la reunió que van fer, el Quixot havia confiat que es proposava acompanyar la deliciosa senyoreta Salma R a la pròxima festa dels Oscars de *Vanity Fair*, després de la qual el seu idil·li clandestí es convertiria finalment en un afer de domini públic. El Quixot i el doctor Smile es van trobar al Relax Inn de la històrica Ruta 66, a només sis o set quilòmetres de l'aeroport de Pulliam. Formaven una estranya parella: el Quixot alt, lent, coix, i el doctor Smile petit, rabiosament dinàmic, i amb tota la pinta de ser qui tallava el bacallà.

—¿Com se't va acudir? —li va preguntar en to trist, però amb un matís categòric a la veu, «aquesta vegada no et puc salvar!», i el Quixot, davant d'aquest plantejament absurd, va contestar:

—És veritat, em vaig embalar una mica, i demano disculpes per haver-me deixat anar, però ja saps com són els enamorats, no podem evitar parlar d'amor. —Era a la seva habitació, canviant de canal amb el comandament a distància per passar d'un partit de bàsquet de l'ESPN a un programa d'Oxygen sobre crims reals, i el doctor Smile va trobar que la seva actitud era afable però pertorbada.

—Entens —va dir el doctor Smile tan suaument com va poder— que t’hauré de deixar marxar.

—Oh, cap problema —va contestar el Quixot—. Perquè resulta que m’haig d’embarcar immediatament en la meva recerca.

—Esclar —va dir el doctor Smile lentament—. Bé, vull afegir que estic disposat a oferir-te una suma sucosa com a indemnització; no és una fortuna, però tampoc és una quantitat negligible, i porto aquí el xec per donar-te’l. D’altra banda, comprovaràs que la pensió de jubilació que ofereix Smile Pharmaceuticals és prou generosa. Tinc l’esperança i el convenciment que te’n sortiràs. D’altra banda, cada vegada que passis per Buckhead o, durant els mesos d’estiu, per les illes Golden, sempre tindràs oberta la porta de casa meva. Vine a menjar un biryani amb la meva dona i amb mi mateix. —La senyora Happy Smile era una morena rabassuda i bufona amb els cabells escarlats. Segons deia tothom, era una mena de geni de la cuina. Aquell era un oferiment temptador.

—Gràcies —va dir el Quixot mentre s’embutxacava el xec—. I perdona que et preguntis: ¿et fa res que vingui amb la Salma quan us vingui a veure? Un cop estiguem junts, ¿saps?, serem inseparables. I estic segur que ella estarà contenta de menjar el magnífic biryani de la teva dona.

—Esclar —va dir el doctor Smile, i es va aixecar per marxar—. Porta-la sens falta! Encara hi ha una cosa —va afegir—. Ara que estàs jubilat i ja no treballes per mi, em podria anar bé, de tant en tant, demanar-te que em fessis algun petit servei privat, a títol personal. Com que ets un familiar proper i de confiança, sé que podré comptar amb tu.

—Amb molt de gust faré el que em demanis —va dir el Quixot, inclinant el cap—. No has pogut ser més bon cosí.

—No serà cap feina pesada, t’ho asseguro —va dir el doctor

Smile—. Només certs encàrrecs discrets. I amb totes les despeses cobertes, no cal dir-ho. En metàl·lic.

Es va aturar a la porta de l'habitació. El Quixot mirava atentament el partit de bàsquet.

—¿Què faràs ara? —li va preguntar el doctor Smile.

—No et preocupis per mi —va dir el Quixot, fent-li aquell somriure radiant de felicitat—. Tinc moltes coses a fer. Conduiré.

Durant els llargs anys d'itinerància, quan agafava carretera i manta amb el seu vell Chevy Cruze de color gris fosc, sovint el Quixot pensava que tant de bo s'hagués casat i hagués sigut pare. Que maco hauria sigut tenir un fill assegut al costat, un fill que pogués posar-se al volant unes quantes hores mentre el seu pare dormia, un fill amb qui pogués parlar de temes tòpics i mundans i també de veritats eternes mentre la carretera, desplegant-se sota seu, enfortia la complicitat mútua i el viatge acabava unint-los com no ho hauria pogut fer mai la quietud d'una llar. El vincle profund és un regal que el camí només atorga als que l'honoren i el recorren amb respecte. Les estacions al llarg del camí serien parades tècniques en el viatge de la seva ànima cap a una unió final, mística, coronada per la felicitat eterna.

Però no tenia dona. Cap dona l'havia volgut gaire temps, de manera que no hi havia fill. Aquesta era la versió curta. En la versió llarga, que havia enterrat tan endins seu que ara fins i tot a ell li costava localitzar-la, hi havia hagut dones que li havien inspirat sentiments, dones a qui havia adorat gairebé tant com ara venerava la senyoreta Salma R i a qui havia conegut personalment. Se sabia un home amb una veritable capacitat per a l'adoració, un terreny en què la majoria dels seus semblants, que eren unes bèsties ignorants i incivilitzades, eren extremadament deficients. Per tant, per a ell havia sigut dolorós veure que gaire-

bé totes les dones que havia perseguit, molt poc temps després d'haver-les començat a perseguir, havien fet mans i mànigues per escapar-se'n.

I s'havia barallat amb el Trampolí Humà. Fos el que fos el que s'haguessin fet, de cap manera s'havien distanciat en termes amistosos. Però potser podria arreglar les coses, si era capaç de recordar els seus pecats. Ho intentaria.

Però les relacions «romàntiques»... Aquelles dones se n'havien anat per sempre, i potser ni tan sols havien sigut reals. Ara, mentre anava a la recerca de la mà de la senyoreta Salma R, li va semblar que un petit racó del vel que recobria el passat s'alçava i li recordava les conseqüències de l'amor perdut. Les va veure passar per davant del seu ull interior: l'horticultora, la publicista, l'enlluernadora relacions públiques, l'aventurera dels antípodes, la mentidera americana, la rosa anglesa, la implacable bellesa asiàtica. No, fins i tot li era impossible tornar-hi a pensar. Havien desaparegut i ell se n'havia alliberat, i ara no podia deixar que li tornessin a trencar el cor. El que havia passat ja havia passat —o, si més no, estava gairebé segur que havia passat—, i el que havia de fer era enterrar-les més endins que el record més amagat, posar les històries que havia tingut amb elles a la pira funerària de les seves esperances, tancar-les a la piràmide de les penes; oblidar, oblidar, oblidar. Sí, les havia oblidat, les havia ficat en un taüt d'oblit revestit de plom sota el fons de l'oceà dels seus records, un sarcòfag sense identificar, impenetrable fins i tot per a la visió de raigs X d'un Superman, i juntament amb elles havia enterrat l'home que havia sigut ell aleshores, i les coses que havia fet, els fracassos, els fracassos, els fracassos. Li semblava que feia una eternitat que defugia qualsevol mena de pensament amorós, fins que la senyoreta Salma R havia fet reviscolar en el seu pit sentiments i desitjos que es pensava que havia anul·lat o fins i tot destruït juntament amb les seves relacions destruï-

des —si és que efectivament havien sigut reals, del món real, i no ressons de la realitat més àmplia de les dones que apareixien a la pantalla—, i va ser aleshores que va reconèixer una passió fabulosa que naixia dins seu una última vegada, i va deixar de ser un vulgar no ningú i es va convertir, finalment, en el gran home que portava dins, és a dir, en el Quixot.

No tenia fills, i la seva estirp s'acabaria amb ell, tret que demanés un miracle i li fos concedit. Potser podria trobar un pou dels desitjos. S'havia aferrat a aquesta idea: que si actuava d'acord amb els principis ocults del Desig, els miracles eren possibles. El seu equilibri mental era tan trontolladís que s'havia convertit en un estudiós de les arts del desig; a més de pous dels desitjos, havia buscat arbres dels desitjos, pedres dels desitjos i, amb una serietat creixent, estrelles dels desitjos. Després d'enllestir les seves investigacions, tant en polsosos llibres de biblioteca especialitzats en misteris astrològics com en un seguit de webs certament sospitoses, algunes de les quals feien saltar un inquietant quadre de diàleg que deia «Atenció: aquesta web pot danyar el teu ordinador», va acabar convençut que per demanar un desig el millor eren les pluges de meteors, i la millor hora les 11 i 11 minuts de la nit, i que necessitaria uns quants amulets.

Hi havia set pluges de meteors a l'any, al gener, a l'abril, al maig, a l'agost, a l'octubre, al novembre i al desembre: els Quadràntids, els Lírids, els eta-Aquàrids, els Perseids, els Oriònids, els Leònids i els Gemínids. Al llarg dels anys, les havia acabat trobant, una darrere l'altra, per enxampar una estrella fugaç amb un bon rellotge al canell i un generós assortiment d'ossos de pollastre a la butxaca. Quan volia, era resolutiu. Anys enrere, ja havia atrapat els Quadràntids a prop de Muncie, Indiana (68.625 hab.), els Lírids a Monument Valley i els eta-Aquàrids al districte de les Rincon Mountains del desert de Sonora, Arizona. De moment aquestes expedicions no havien donat fruit.

Tant se vall, es deia. Un dia, aviat, la Salma R li donaria tres, no!, cinc, o ¿per què no?, set magnífics fills i filles. N'estava segur. Però tenia la impaciència dels cabells grisos i va decidir continuar anant a la recerca de les pluges de meteors, a les quals podia dedicar més temps ara que el seu cosí l'havia exonerat dels seus deures. Els cossos celestes devien estar impressionats per la seva persistència, perquè aquell agost, durant una nit calorosa al desert que hi ha més enllà de Santa Fe, els Perseids van satisfer el seu desig a la Devils Tower, prop de Moorcroft, Wyoming (1.063 hab.). A les 11 i 11 minuts exactament va partir set ossos de pollastre mentre queia foc del cel des de la constel·lació de Perseu —Perseu el guerrer, fill de Zeus i Dànae, que va decapitar la Gorgona!— i es va produir el miracle. El fill llargament esperat, que semblava que tingués uns quinze anys, es va materialitzar al seient del passatger del Cruze.

L'Era del Tot-pot-passar! Que eufòric que estava, va exclamar interiorment el Quixot, que agraït que estava de viure en una època així!

El fill màgic va aparèixer en blanc i negre: els seus colors naturals estaven dessaturats, tal com s'havia posat de moda en un ampli sector del cinema modern. Potser, va conjecturar el Quixot, el noi estava astrològicament relacionat amb els habitants monocromàtics de la Terra del Foc. O potser els alienígenes de la nau espacial que hi havia amagada al cel, sobre els meteors que il·luminaven la Devils Tower, se n'havien apoderat temps enrere i ara el tornaven, després de molts anys en què l'havien estudiat i buidat de color a base d'experiments, i en què, per alguna raó, el noi havia perdut la capacitat d'envellir. Certament, quan el Quixot va conèixe'l millor, li va semblar que era més gran del que aparentava. S'assemblava molt al noi de les fotografies que el Quixot conservava de la seva pròpia infància a l'altra punta del món. En una d'aquelles imatges, es veia el

Quixot amb nou o deu anys amb una kurta blanca i les ulleres del seu pare. En una altra, un Quixot més gran, de la mateixa edat que l'aparició si fa o no fa, lluïa un tènue bigoti sobre el llavi de dalt i apareixia dret en un jardí, acompanyat per la seva promíscua gossa pastor alemany. De jove el Quixot havia sigut una mica baix, una mica rabassut comparat amb els altres nois de la seva edat. Després, al final de l'adolescència, com si una mà divina invisible l'hagués agafat i l'hagués espremut pel mig com un tub de pasta de dents, de cop havia fet una estirada fins a arribar a l'alçada actual i havia quedat prim com una ombra. Era evident que aquell noi monocrom ja havia passat la fase del tub de pasta de dents espremut: era un individu llarg i escardalenc com el seu pare, i portava les ulleres que el Quixot havia portat feia tants anys. No anava amb kurta, però, sinó que vestia com un típic noi americà, amb una camisa de llenyataire i uns texans amb vores. Al cap d'un moment, es va posar a cantar la cançoneta d'un anunci publicitari molt vell. Se li trencava la veu. Al coll, li ballava amunt i avall una nova nou.

*We love baseball, hot dogs, apple pie and Chevrolet,
Baseball, hot dogs, apple pie and Chevrolet...*

Un ampli somriure va travessar de banda a banda el rostre llargarut del Quixot. Va ser com si el seu fill miraculós, nascut del somni del seu pare tal com Atena havia brotat completament formada del cap de Zeus, estigués anunciant la seva arribada amb aquella cançó, una cançó d'amor dedicada al pare. El viatjant també va alçar joiosament la veu i va cantar amb el seu fill.

*We love baseball, hot dogs, apple pie and Chevrolet,
Baseball, hot dogs, apple pie and Chevrolet...*

—Sancho! —va exclamar el Quixot, ple d'una felicitat que no sabia com expressar—. El meu beneit i petit Sancho, el meu alt i gros Sancho, el meu fill, el meu camarada, el meu escuder! El Hutch del meu Starsky, l'Spock del meu Kirk, la Scully del meu Mulder, el BJ del meu Franklin, el Robin del meu Batman! El Peele del meu Key, l'Stimpy del meu Ren, el Niles del meu Frazier, l'Arya del meu Hound! La Peggy del meu Don, el Jesse del meu Walter, el Tubbs del meu Crockett, t'estimo! Oh, el meu guerrer Sancho enviat per Perseu per ajudar-me a aniquilar les Meduses i robar el cor a la meva Salma, finalment ja ets aquí.

—Talla el rotllo, «papa» —va replicar el jove imaginari—. ¿Què en trec, jo, de tot això?

Després de la nit del miracle dels Perseids, el Quixot va passar uns quants dies en una mena de nebulosa causada per l'alegria de l'arribada del misteriós jove blanc i negre a qui havia anomenat Sancho. Va enviar un missatge de text al doctor en medicina R. K. Smile per explicar-li la bona notícia. El doctor Smile no va contestar.

El Sancho tenia la pell més fosca que el seu pare, això era evident fins i tot en blanc i negre, i al final va ser això el que va permetre al Quixot solucionar —almenys ell va quedar-ne satisfet— el misteri de l'arribada del noi. Aparentment, el Sancho tenia si fa o no fa el mateix to de pell que l'Estimada, la senyoreta Salma R. O sigui que potser venia del futur: era el fruit de l'imminent matrimoni del Quixot amb aquella gran senyora i havia fet un viatge enrere en el temps i l'espai per respondre a la necessitat del seu pare de la companyia d'un fill i posar fi a aquella llarga soledat. Per a una persona que a través de la televisió entenia profundament el concepte del viatge en el temps, això era completament possible. Va recordar el Doctor, el senyor

del temps britànic, i va suposar que el Sancho devia haver arribat en una mena de vehicle semblant a la nau TARDIS, amagat al cel darrere la lluminària dels meteors. I potser aquell descoloriment, aquell efecte blanc i negre, no era altra cosa que una seqüela transitòria del viatge en el temps.

—Benvingut, futur fill meu! —va dir-li entusiasmat—. Benvingut al present. Rondarem la teva mare tots dos junts. ¿Com s'ha de resistir no només al futur pare dels seus fills sinó també a un d'aquests fills? Tenim l'èxit assegurat... ¿Que què en treus, tu, de tot això? Jove, si fracassem deixaràs d'existir. Si la Salma no s'avé a convertir-se en la teva mare, no naixeràs mai, i per tant ara no series aquí. ¿Ho veus més clar ara?

—Tinc gana —va murmurar el Sancho boicotejant-lo—. ¿Podem parar de parlar i menjar?

El Quixot es va adonar del caràcter indòmit, rebel, sediciós, del seu fill. Li va agradar. Els herois, els superherois i també els antiherois no eren complaents de mena. Eren tipus fets d'una altra pasta que anaven sempre a contrapèl i a contrapeu. Va pensar en Sherlock Holmes, Green Arrow, Negan. Va entendre, també, que s'havia perdut la infància del noi, que no havia estat amb ell —allà on fos que hagués passat la infància—. Era molt probable que el nano estigués ple de rancúnies i fins i tot maldats. Trigaria a convence'l perquè li obrís el cor, deixés de fer cara de pomes agres, acceptés l'amor patern i donés a canvi una mica d'amor filial. La carretera era el lloc ideal per aconseguir-ho. Els homes que fan camí junts tenen tres opcions. Se separen, es maten o solucionen les coses.

—Sí —va contestar el Quixot al seu fill, amb el cor ple d'esperança—. Per descomptat que sí: mengem.